

Προστασία της υγείας
και της ασφάλειας των
εργαζομένων στους τομείς **της γεωργίας,**
της κτηνοτροφίας,
της φυτοκομίας και
της δασοκομίας

Η παρούσα έκδοση υποστηρίζεται από το πρόγραμμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την απασχόληση και την κοινωνική αλληλεγγύη —PROGRESS (2007-2013).

Το παρόν πρόγραμμα υλοποιείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και καταρτίστηκε με σκοπό τη χρηματοδοτική στήριξη της υλοποίησης των στόχων της Ευρωπαϊκής Ένωσης στους τομείς της απασχόλησης, των κοινωνικών υποθέσεων και των ίσων ευκαιριών, συμβάλλοντας με αυτόν τον τρόπο στην επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» στους εν λόγω τομείς.

Το επαετές πρόγραμμα απευθύνεται σε όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς που μπορούν να συνδράμουν στη διαμόρφωση κατάλληλης και αποτελεσματικής νομοθεσίας και πολιτικής στον τομέα της απασχόλησης και στον κοινωνικό τομέα στην ΕΕ των 27, στις χώρες της ΕΖΕΣ και του ΕΟΧ, καθώς και στις υποψήφιες και τις δυνάμεις υποψήφιες προς ένταξη χώρες.

Περισσότερες πληροφορίες είναι διαθέσιμες στο διαδίκτυο (<http://ec.europa.eu/progress>).

ΜΗ ΔΕΣΜΕΥΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΒΕΛΤΙΣΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ
ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΟΔΗΓΙΩΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΣΤΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ

ΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΤΗΣ ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑΣ,
ΤΗΣ ΦΥΤΟΚΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ
ΔΑΣΟΚΟΜΙΑΣ

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Ένταξης
Διοικητική Μονάδα Β.3
Το χειρόγραφο ολοκληρώθηκε τον Δεκέμβριο του 2011.

Δεν είναι υπεύθυνη ούτε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ούτε κάποιο άτομο που ενεργεί εκ μέρους της Επιτροπής για την ενδεχόμενη χρήση των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στην έκδοση αυτή.

Οι σύνδεσμοι που περιέχονται στην έκδοση αυτή ήταν σωστοί όταν ολοκληρώθηκε το χειρόγραφο.

Για τυχόν χρήση ή αναπαραγωγή φωτογραφιών που δεν καλύπτονται από το δικαίωμα πνευματικής ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης πρέπει να χορηγηθεί άδεια απευθείας από τον/τους κάτοχο/-ους του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας.

© Φωτογραφία εξωφύλλου: 123RF

*H Europe Direct είναι μια υπηρεσία που σας
βοηθά να βρείτε
απαντήσεις στα ερωτήματά σας για
την Ευρωπαϊκή Ένωση*

**Αριθμός δωρεάν τηλεφωνικής κλήσης (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Οι πληροφορίες παρέχονται δωρεάν, και οι κλήσεις είναι γενικώς δωρεάν (ενδέχεται όμως κάποιες κλήσεις που πραγματοποιούνται μέσω ορισμένων τηλεπικοινωνιακών φορέων ή από τηλεφωνικούς θαλάμους ή ξενοδοχεία να χρεώνονται).

Περισσότερες πληροφορίες για την Ευρωπαϊκή Ένωση παρέχονται από το διαδίκτυο (<http://europa.eu>).

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 2015

ISBN 978-92-79-43398-6
doi: 10.2767/60443

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2015
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Πρόλογος

Αγαπητέ αγρότη,

Ο κλάδος της γεωργίας στην Ευρώπη βρίσκεται αναμέτωπος με όλο και μεγαλύτερες προκλήσεις. Κάποιες από αυτές δεν μπορείς να τις ελέγχεις, όπως η παγκόσμια οικονομία, η κλιματική αλλαγή, τα ακραία καιρικά φαινόμενα και η εγκατάλειψη των αγροτικών περιοχών. Εκείνο που μπορείς να ελέγχεις είναι η ικανότητά σου να εργάζεσαι και να ξεπερνάς τα προβλήματα υγείας και ασφάλειας με τα οποία έρχεσαι αναμέτωπος.

Είναι αυτονόμως ότι τόσο η δική σου υγεία και ασφάλεια όσο και η υγεία και η ασφάλεια των εργαζομένων σου, σε συνδυασμό με τη διαιρόφωση ενός ασφαλούς περιβάλλοντος, συνιστούν αναγκαίες προϋποθέσεις για την άσκηση βιώσιμης δραστηριότητας. Η τήρηση ορθών προδιαγραφών υγείας και ασφάλειας στην επιχείρησή σου προϋποθέτει εκ μέρους σου συστηματική προσπάθεια. Ως εργοδότης, έχεις επίσης την ιθική και νομική υποχρέωση να φροντίζεις για την ασφάλεια και την ευημερία των εργαζομένων που απασχολείς.

Η υγεία και η ασφάλεια αποτελούν ζήτημα που μπορείς να ελέγχεις. Μπορείς να περιορίσεις την πρόκληση απεκτημάτων, στην εμφάνιση ασθενειών και την πιθανότητα υλικών ζημιών και απώλειας της παραγωγής. Ο παρών οδηγός θα σε βοηθήσει να ξεκινήσεις.

Εδώ θα βρεις γενικές πληροφορίες σχετικά με την έννοια της υγείας και της ασφάλειας, τις πτυχές της επιχειρηματικής δραστηριότητας που συνδέονται με αυτήν, τα σημεία που χρήζουν μεγαλύτερης προσοχής και τρόπους οργάνωσης για τη διασφάλιση του ελέγχου. Το σημαντικότερο είναι ότι ο παρών οδηγός σου παρέχει ένα εργαλείο για τον προσδιορισμό και την αξιολόγηση των επαγγελματικών κινδύνων: την εκτίμηση επικινδυνότητας. Το εργαλείο αυτό περιλαμβάνει περίπου 128 συνήθεις κινδύνους, τους οποίους μπορείς να λαμβάνεις υπόψη κατά τη διενέργεια των εκτιμήσεων επικινδυνότητας. Με λίγα λόγια, έχει ήδη εκπονηθεί για λογαριασμό σου μεγάλο μέρος του έργου, εξοικονομώντας σου με τον τρόπο αυτό κόστος, χρόνο και κόπο.

Αιφέρωσε λίγο από τον χρόνο σου για να αναλογιστείς τι προτείνει ο παρών οδηγός: μπορεί να οώσεις μια ζωή.

Ετοιμότητα και ανταπόκριση σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης

Όσο πιο απομακρυσμένη είναι η τοποθεσία όπου βρίσκεται ο χώρος εργασίας σας, τόσο χαμπλότερο είναι το επίπεδο αξιοπιστίας των τηλεπικοινωνιών · όσο πιο επικίνδυνες είναι οι δραστηριότητές σας, τόσο μεγαλύτερη είναι η ανάγκη σχεδιασμού και προετοιμασίας για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης.

Σχεδιασμός της ανταπόκρισής σας σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης

Κατά τον σχεδιασμό της ανταπόκρισής σας σε πιθανές καταστάσεις έκτακτης ανάγκης, πρέπει να εξετάζετε τα ακόλουθα:

Τι είδους καταστάσεις έκτακτης ανάγκης είναι πιθανόν να αντιμετωπίσω;

Υπάρχουν δύο είδη καταστάσεων έκτακτης ανάγκης:

- **οι φυσικές καταστροφές**, όπως πλημμύρες, καταιγίδες, ξηρασίες, κατολισθήσεις, σεισμοί και πυρωστειακές εκρήξεις, και
- **τα ατυχήματα που οφείλονται σε ανθρώπινη παρέμβαση**, όπως πυρκαγιές, πνιγμοί, διακοπές πλεκτρικού ρεύματος, εκροές και διαρροές, ατυχήματα οφειλόμενα σε ακήματα και μηχανήματα, επαφή με εναέριες πλεκτροφόρες γραμμές, εγκλωβισμός σε περιορισμένο χώρο, επίθεση από ταραγμένο ζώο.

Καταρτίστε ένα σκέδιο έκτακτης ανάγκης πριν βρεθείτε σε νυμέτωπο με αυτήν

Τι μπορώ να κάνω ώστε να είμαι προετοιμασμένος;

Ενεργήστε προνωπικά, καταρτίστε σχέδιο δράσης και να είστε προετοιμασμένοι για την υλοποίησή του.

Καταρτίστε κατάλογο των δράσεων που αναμένεται να αναληφθούν και των ατόμων που πρέπει να τις αναλάβουν. Ποιος δίνει το σήμα για την εφαρμογή του σχεδίου έκτακτης ανάγκης; Ποιος καλεί τις αρμόδιες αρχές; Ποιος αναλαμβάνει να θέσει εκτός λειτουργίας το δίκτυο παροχής ρεύματος, να διακόψει τη λειτουργία των μηχανημάτων ή να τα απομονώσει; Συντάξτε έναν κατάλογο καθηκόντων και αποφασίστε από κοινού με τους εργαζομένους σας ποιος θα είναι υπεύθυνος για κάθε ένα από αυτά. Συμπεριλάβετε ορισμένες απρόβλεπτες εξελίξεις, όπως ποιος αναλαμβάνει τον έλεγχο σε περίπτωση που το υπεύθυνο πρόσωπο για ένα καθήκον δεν είναι διαθέσιμο.

Τι χρειάζομαι;

Το σχέδιο δράσης θα οας καθοδηγήσει. Χρειάζεστε διόδους διαφυγής με εύκολη πρόσβαση από όλους τους εσωτερικούς χώρους, συμπεριλαμβανομένων των χώρων ενσταθλισμού, των χορτοβολώνων, των

Σε αυτό το κεφάλαιο εξετάζονται τα εξής θέματα:

- Σχεδιασμός της ανταπόκρισής σας σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης
- Συμπλορωματικά μέτρα για τις δασικές εργασίες
- Μέτρα για την πρόληψη πυρκαγιάς
- Πυρόσβεση
- Πλημμύρες
- Καταιγίδες
- Μελέτη περίπτωσης

σιλό, των αποθηκών και των συνεργείων (εργαστηρίων). Ανάλογα με τη φύση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων σας, είναι πιθανόν να χρειάζεστε σωτήρια ανίχνευσης και συστήματα συναγερμού. Το σύστημα συναγερμού πρέπει να ακούγεται στον χώρο και να παρέχει επίσης τη δυνατότητα προγραμματισμού κλήσης στο κινητό σας τηλέφωνο. Ενδέκεται να χρειαστεί να τοποθετήσετε σύστημα φωνασμού και αόρμανσης κινδύνου, καθώς και μπάρες κινδύνου στην εσωτερική επιφάνεια των θυρών. Είναι απαραίτητο να ορίσετε ένα σημείο συγκέντρωσης σε περίπτωση εκκένωσης. Πρέπει να μπορείτε να βασικεύετε στις τηλεπικοινωνίες: είναι αξιόπιστες στην περιοχή σας; Χρειάζεστε συσκευή δορυφορικής τηλεπικοινωνίας για καταστάσεις έκτακτης ανάγκης; Επιθυμείτε τη σύνδεση του συστήματος συναγερμού με τον πυροσβεστικό σταθμό της περιοχής σας; Έχετε συντάξει κατάλογο αριθμών επειγουσών κλήσεων σε διάφορα προσβάσιμα σημεία; Είναι χρήσιμη η εγκατάσταση αυτόματων συστημάτων πυρόσβεσης; Είναι αιφαλώς αναγκαία η τοποθέτηση πυροσβεστήρων σε κατάλληλα σημεία. Γνωρίζετε πώς να χρησιμοποιείτε τις πυροσβεστήρες; Χρειάζεστε κουτάλια πρώτων βοηθειών και, ει δυνατόν, εκπαίδευση στην παροχή πρώτων βοηθειών. Χρειάζεστε εφεδρική γεννήτρια ιατρύος; Εάν είναι, έχει εγκατασταθεί με ορθό τρόπο;

Είναι πρακτικά εφαρμόσιμο το σχέδιό μου;

Ελέγχετε τη δυνατότητα εφαρμογής του σχεδίου έκτακτης ανάγκης στην πράξη με την εκτέλεση δοκιμαστικής άσκησης: ελέγχετε την ταχύτητα συγκέντρωσης των ανθρώπων, εξακριβώστε εάν τα υπεύθυνα πρόσωπα έχουν επίγνωση των κρίσιμων δράσεων που πρέπει να αναληφθούν και βεβαιωθείτε ότι ο σχετικός εξοπλισμός είναι διαθέσιμος. Οι δοκιμαστικές ασκήσεις πρέπει να εκτελούνται σε πακτή βάση, και τουλάχιστον μία φορά στοιχίως, με τη συμμετοχή όλων των εργαζομένων. Ανάλογα με το μέγεθος και την έκταση της επιχείρησής σας, οι εν λόγω δοκιμαστικές ασκήσεις έκτακτης ανάγκης μπορεί να αφορούν επίσης τις **υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης**. Πρέπει να ελέγχετε ανά πακτά χρονικά διαστήματα τη λειτουργία των πυροσβεστήρων και να μεριμνάτε για την επαναπλήρωσή τους από την καθαρευτιστή. Πρέπει να αντλείτε διδάγματα από αυτές τις δοκιμαστικές ασκήσεις, ώστε να προβαίνετε στις απαιτούμενες τροποποιήσεις και να βελτιστοποιείτε τα σχέδια έκτακτης ανάγκης που καταρτίζετε. Πρόκειται για τον μοναδικό τρόπο με τον οποίο μπορείτε να διασφαλίσετε την αποτελεσματικότητα των σχεδίων έκτακτης ανάγκης που καταρτίζετε σε περίπτωση που παραστεί ανάγκη.

Τι έχει αλλάξει;

Πρέπει να τροποποιείτε το σχέδιό σας σύμφωνα με τις αλλαγές στο ανθρώπινο δυναμικό, τις υποδομές, τον εξοπλισμό και τους κινδύνους. Υπενθυμίζετε στα αρμόδια πρόσωπα τα καθήκοντα με τα οποία είναι επιφορτισμένα σε καταστάσεις έκτακτης ανάγκης. Είναι σημαντικό να έχετε εδωματίσει την απόλυτη δέσμευσή τους ως προς τον ρόλο που καλούνται να διαδραματίσουν, καθώς, σε ανάθετη περίπτωση, το σχέδιο θα καταρρεύσει. Αν δύνατε περαιτέρω διδάγματα από κάθε συμβάν ή κάθε φορά που χρησιμοποιείται ένας πυροσβεστήρας ή που παρέχονται πρώτες βοήθειες. Τι είδους ανεπιθύμητη ανατροπή έλαβε η κατάσταση; Θα μπορούσε να ήταν χειρότερη η κατάσταση; Λειτουργούσε αποτελεσματικά το σχέδιο έκτακτης ανάγκης; Μπορείτε να βελτώσετε το σχέδιο δράσης;

Οι πυροσβέστήρες πρέπει να είναι εύκολα προσβάσιμοι.

Συμπληρωματικά μέτρα για τις δασικές εργασίες

Εάν εργάζεστε σε δασική έκταση και αλλάζετε διαρκώς γεωγραφική θέση, πρέπει να διαθέτετε σχέδιο για τον τρόπο επικοινωνίας σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, τον τρόπο εντοπισμού σας και τον τρόπο εκκένωσης. Υπενθυμίζεται ότι μπορεί να χρειαστεί να τροποποιείτε το σχέδιο έκτακτης ανάγκης που έχετε καταρτίσει σε καθημερινή βάση, δεδομένου ότι θα επηρεάζεται από την κατεύθυνση του ανέμου, τον αριθμό των παρευρισκομένων στον χώρο εργασίας, τα μηχανήματα που χρησιμοποιούνται, καθώς και από τη γεωγραφική σας θέση και την τοπογραφία.

Βεβαιωθείτε ότι έχετε στη διάθεσή σας αξιόπιστα μέσα επικοινωνίας:

- εάν χρησιμοποιούντες κινητό τηλέφωνο, βεβαιωθείτε ότι διαθέτει συνεχές σήμα ή ότι μπορείτε να καλέσετε τον αριθμό 112 (υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης), εφόσον το σήμα δεν είναι διαθέσιμο;
- εάν χρησιμοποιούντες σύστημα ραδιοεπικοινωνίων, βεβαιωθείτε ότι όλοι οι χρήστες βρίσκονται εντός της ζώνης εμβολίας διαβίβασης των ραδιοσημάτων;
- συστήνεται η χρήση δορυφορικής τηλεπικοινωνίας σε περιπτώσεις ασθενούς ή μη αξιόπιστου σήματος.

Πρέπει επίσης να διαθέτετε σε ευπρόσιτο σημείο κατάλληλο κουτί πρώτων βοηθειών για την αντιμετώπιση απρόβλεπτων περιστατικών. Μεριμνήστε σε συνεργασία με τις τοπικές αρχές ή με ιδιωτικές υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης για τους τρόπους διαχείρισης πιθανών καταστάσεων έκτακτης ανάγκης, πρόσβασης των υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης (π.χ. χρήση ελικοπτέρου).

Εάν εργάζεστε μόνοι, σκεψασθείτε με ποιον και πώς θα επικοινωνήσετε σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης.

Μέτρα για την πρόληψη πυρκαγιάς

Μπορείτε να αποφέψετε την εκδήλωση πυρκαγιάς με τη λήψη των ακόλουθων μέτρων:

- διατήρηση **του χώρου σε τάξη**, απαλλαγμένου από άκρηστα υλικά, ζιζάνια και εύφλεκτα υλικά.
- διατήρηση χημικών προϊόντων και εφεδρικών καυσίμων σε **ασφαλή και κλειδωμένο χώρο**.
- εγκατάσταση **ανιχνευτών διαρροής καυσίμου**.
- καθίερωση διαδικασιών ανειροδιασμού.
- εγκατάσταση **ανιχνευτών καπνού και θερμότητας**.
- **αποθήκευση** σπόρων, χορτανομής, οργανικών και άλλων εύφλεκτων υλικών **μακριά από πηγές ανάφλεξης** (π.χ. συνεργείο (εργαστήριο), εργασίες οικυγονοκάλλησης, χρήση μηχανημάτων).
- **απαγόρευση καπνίσματος** στον χώρο.
- **περίρραξη του χώρου σας** για την απομάκρυνση μη εξουσιοδοτημένων προσώπων.
- **επιθεώρηση των πλεκτρολογικών εγκαταστάσεων** και πινάκων —δεν πρέπει να υπερθερμαίνονται.
- **αποτροπή της υπερθέρμανσης του εξοπλισμού**.
- **απεμπλοκή των στομάτων αερισμού**.
- **συχνός καθαρισμός της κοπριάς**.
- εφόσον είναι ειρική, **χρήση αντιπυρικών υλικών (επιβραδυντικών πυρός)** στις καπακευαστικές εργασίες.
- καπακευή **ζώνης αντιπυρικής προστασίας** με την απομάκρυνση ζιζανίων και τον περιμετρικό καθαρισμό του χώρου σας: δημιουργήστε όσο το δυνατόν ευρύτερη ζώνη (μέγιστης αυστολικής επιφάνειας 10 μέτρων), ανάλογα με το μέγεθος του αγροτεμαχίου σας.
- εγκατάσταση **αλεξικέραυνου**.

Πυρόσβεση

Εφόσον παραστεί ανάγκη, **εγκαταστήστε αυτόματα συστήματα κατάσβεσης πυρκαγιάς** (π.χ. ψεκαστήρες πυρόσβεσης με τεχνολογία εκνέφωσης νερού, κατασβεστικό υλικό διοξειδίου του άνθρακα), ανάλογα με τα υλικά και άλλα χαρακτηριστικά του χώρου. **Υπενθυμίζεται ότι η χρήση νερού δεν ενδείκνυται σε όλες τις περιπτώσεις.**

Εγκαταστήστε πυροσβεστήρες και βεβαιωθείτε ότι είναι κατάλληλοι. Υπάρχουν διάφορα είδη πυροσβεστήρων, όπως πυροσβεστήρες νερού, αιφρού, ξηρής ακόντης και διοξειδίου του άνθρακα (CO_2), και κατά την επιλογή των πρέπει να λαμβάνονται υπόψη η εστία της πυρκαγιάς που πρέπει να κατασβεστεί και τα χαρακτηριστικά του χώρου. Οι πυροσβεστήρες νερού, για παράδειγμα, δεν ενδείκνυνται για πυρκαγιές που προκαλούνται από εύφλεκτα υγρά ή σε χώρους όπου υπάρχει πλεκτρικό ρεύμα. Τοποθετήστε τους πυροσβεστήρες σε τοίχους που βρίσκονται σε ευπρόσιτα σημεία. Αναρτήστε πινακίδες σήμανσης για τον εντοπισμό των θέσεών τους και **μεριμνήστε για την εκπαίδευση των εργαζομένων στη χρήση τους.**

- Μην προβαίνετε σε ενέργειες κατάσβεσης της πυρκαγιάς εάν δεν μπορείτε να τα πράξετε με ασφάλεια εσείς ή οι εργαζόμενοί σας.
- Καλέστε αμέσως την πυροσβεστική.
- Μην εισέρχεστε σε φλεγόμενο κτίριο.
- Μην ψεκάζετε με νερό πλεκτρικές εγκαταστάσεις ή πλεκτρολογικούς πίνακες, έλαια ή καύσιμα.
- Μην επιχειρείτε να διασχίσετε φλεγόμενη περιοχή.
- Σε περίπτωση ανάρλεξης των ρούχων σας, δρυπλώστε στο πάτωμα και περιστρέψτε το σώμα σας για την κατάσβεση της φλόγας.
- Εάν υπάρχουν φιάλες αερίου, συμπεριλαμβανομένων των φιαλών οξυαετελίνης, εκκενώστε τον χώρο και ενημερώστε τις υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης, καθώς οι φιάλες αυτές ενέχουν κίνδυνο ιαχυρής έκρηξης.

Πλημμύρες και καταιγίδες

Αιφνίδιες απρόβλεπτες πλημμύρες περιοχών ή καρίων λόγω καταλυθήσεων, ιαχυρών βροχοπτώσεων ή ακόμη και λόγω βλάβης του δικτύου ύδρευσης ενέχουν για εօάς ή τους εργαζομένους οις τον κίνδυνο πνιγμού, δεδομένου ότι ο στάθμης του νερού μπορεί να αυξηθεί πολύ γρήγορα. Εάν ο χώρος εργασίας πρέπει να εκκενωθεί λόγω πλημμύρας, απομακρύνετε πρώτα τους ανθρώπους και κατόπιν τα ζώα. Μην καθυστερείτε τη διαδικασία εκκένωσης με τη συλλογή προσωπικών αντικειμένων πέραν των φαρμάκων και των μέσων επικοινωνίας (συσκευές κινητής τηλεφωνίας, συσκευές GPS κλπ.). Ειφόδον είναι ειφικτό, θέστε εκτός λειτουργίας το δίκτυο παροχής ρεύματος, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχετε βραχεί ούτε εσείς ούτε ο κεντρικός διακόπτης παροχής ρεύματος και ότι στέκεστε σε ατεγνή επιφάνεια. Σε αντίθετη περίπτωση, ΜΗΝ επικειρείτε να το πράξετε. Ομοίως, αποσυνδέστε τις πλεκτρικές συσκευές μόνον όταν κάτι τέτοιο είναι ασφαλές.

Εάν βρεθείτε ξαφνικά εν μέσω καταιγίδας με κεραυνούς, αποφύγετε να σταθείτε κάτω από δένδρα μεγάλου ύψους και απαλλαγείτε από μεταλλικά αντικείμενα, καθώς αποτελούν καλούς αγωγούς για τον κεραυνό. Εάν βρίσκεστε σε αυτοκίνητο ή άλλο όχημα, παραμείνετε στο εσωτερικό του. Διακόψτε τις δασικές δραστηριότητες. Σε όλες τις άλλες μορφές καταιγίδας (π.χ. ισχυροί άνεμοι, έντονη βροχόπτωση, χιονοθύελλα), εξετάστε εάν είναι ασφαλές να συνεχίστε τυχόν εργασίες που βρίσκονται σε εξέλιξη.

Επαφή μηχανήματος με εναέριες πλεκτροφόρες γραμμές

Σε περίπτωση που ένα μηχάνημα ή τα εξαρτήματά του έλθουν σε επαφή με εναέρια πλεκτροφόρα γραμμή, η επαφή αυτή μπορεί να είναι θανατηφόρα για οποιονδήποτε αγγίζει το μηχάνημα. Μην βασίζεστε για την προστασία σας στα ελαστικά ή στις σόλες των μποτών από καουτσούκ, καθώς δεν αποτελούν μονωτικό υλικό κατά της πλεκτροπληξίας λόγω υψηλής τάσης. Τα ελαστικά μπορεί να τυλιχτούν στις φλόγες και οι μπότες μπορεί να καταστραφούν.

Βήμα 1: Διατηρήστε την ψυχραιμία σας. Ελευθερώστε το μηχάνημα ή τα εξαρτήματά του με ήπιες κινήσεις. Απομακρυνθείτε, ειφόδον αυτό είναι ειφικτό. Καλέστε τις υπηρεσίες έκπληκτης ανάγκης και περιγράψτε την ακριβή θέση σας. Παραμείνετε εντός του θαλάμου οδήγησης.

Βήμα 2: Εάν αυξηθεί ο κίνδυνος (εμφάνιση καπνού στα ελαστικά ή ανάφλεξή τους) ποδήστε έξω και σε απόσταση από το μηχάνημα και απομακρύνετε άλλα άτομα από τον χώρο. Μην αποβιβαστείτε κανονικά. Φροντίστε να μην αποτελέσετε σε καμία περίπτωση άωμα επαφής μεταξύ του μηχανήματος και του εδάφους.

Εφεδρικά καύσιμα και πρόληψη πυρκαγιάς

Εάν φυλάσσετε στον χώρο καύσιμα οποιασδήποτε μορφής, βεβαιωθείτε ότι:

- αποθηκεύετε ελάχιστες ποσότητες;
- τα καύσιμα αυτά αποθηκεύονται μακριά από τα κεντρικά κέντρα ή άλλους χώρους της γεωργικής εκμετάλλευσης που χρησιμοποιούνται συχνά;
- πρείτε τις κατευθυντήριες οδηγίες του προμηθευτή σχετικά με τις αποστάσεις ασφαλείας;
- μπορεί να ελεγχθεί η πρόσβαση στα καύσιμα;
- η εγκατάσταση είναι ασφαλής;
- τα δοχεία καυσίμων βρίσκονται σε καλή κατάσταση (ελέγχτε εάν υπάρχουν οπές ή ενδεξεις διάβρωσης και φθοράς);
- διατηρείτε τον χώρο καθαρό από ζζάνια και άχρηστα υλικά;
- στον χώρο λειτουργεί αύστημα ανίχνευσης διαρροής/εκροής, αυμπεριλαμβανομένου συστήματος ακουστικής προειδοποίησης;
- έχετε λάβει μέτρα πυρανίχνευσης, πυροπροστασίας με μέθοδο περιορισμού και πυρόσβεσης;
- έχετε απομακρύνει πηγές ανάφλεξης από τη γύρω περιοχή;
- τα άνωμα αποφεύγονται το κάπνισμα στον χώρο ή στη γύρω περιοχή;
- ο εργολάπτης που έχει αναλάβει τον ανεφοδιασμό των δεξιμενών καυσίμων διαθέτει ασφαλή πρόσβαση στον χώρο και ακολουθεί τις διαδικασίες ασφαλείας κατά τον ανεφοδιασμό.

Αποθηκεύτε τα καύσιμα με ασφαλή τρόπο.

Δασικές πυρκαγιές

Οι δασικές πυρκαγιές αποτελούν συχνή κατάσταση έκτακτης ανάγκης στη δασοκομία. Πάνω από το 90 % των δασικών πυρκαγιών οφείλονται σε ανθρώπινους παράγοντες.

Το κάπνισμα, οι διαρροές καυσίμων, τα οχήματα, τα εργαλεία χειρός και οι δασικοί καταυλισμοί αποτελούν τις συνηθέστερες αιτίες πρόκλησης πυρκαγιάς. Οι δασικές πυρκαγιές είναι εξαιρετικά επικίνδυνες λόγω των άφθονων σύφλεκτων υλικών, των αιφνίδιων μεταβολών του ανέμου, του μη προσβάσιμου σενάφους. Είναι απρόβλεπτες, μετακινούνται με φορά προς τα πάνω, εξαπλώνονται ταχύτατα και ακολουθούν την κατεύθυνση του ανέμου.

Οι δασικές πυρκαγιές έχουν ως αποτέλεσμα σοβαρούς τραυματισμούς ή θανάτους και είκεταμένη ζημία των δασικών εκτάσεων. **Οι πυρκαγιές προκαλούν εγκαύματα, ασφυξία, αναπνευστικά προβλήματα και ερεθισμό των ματιών.**

Εάν η πυρκαγιά ανικνεύεται νωρίς, είναι ευκολότερο και ασφαλέστερο να κατασβεστεί.

Οι κίνδυνοι που συνδέονται με την πυρόσβεση περιλαμβάνουν υπερβολική εκπομπή θερμότητας και κακή ορατότητα λόγω καπνού και σκόνης. Η μεταφορά προμηθειών στους πυροσβέστες και η απομάκρυνση τραυματιών ενέρχεται να παρουσιάζουν δυσκαλία.